

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Հերկաստանի տպատպմբութեան վի-
ճակին վրայօք Մալթայի Բաւաճօնէ լը-
րադիրն Հետեւալ լուրերը կուտայ :

“**Առքնով մէջ անդղիացիք խիստ նեղն են: Հալօք եւ Օթրամ զօրս պետներուն հրամանին տակ խրկրված օղնական զօրերըր Առքնով բերդն ու քաղաքին մէկ մասը կը պաշտպանեն . բայց 50000 ապստամիրենց չորս կողմը պաշարած են, եւ Արիթէտ զնդապետին հրամանին տակը եղած երկու զունդ զօրաց օգնութեան դայուն կ'սպասեն:**

“Լուբնովի բաժնին մէջ դանըրված
անդղիացոյ զօրքերը երեք գունդ բաժ-
նըրված են՝ բացի Տէւհիի մէջ դանըրված-
ներէն :

Օթրամ զօրապետը Լուքնովի բեր-
դին մէջ գոցված է 500 իշակի զօրքով:

“Հավթօք զօրապետն իր զօրայ խումւմ
բաշլը բերելին դուրսը ⁽¹⁾ Կաշկուսարտ քաշած
տեղը ⁽²⁾ կեցած էր :

«Արթուրդ գումար մին ալ՝ 1000ի չափ
մարգէ բաղկացեալ՝ Քաղկեօքէն Լուբ-
նով երթալու ճամբուն վրայ Ալումա-
ղն բերդին մէջ կ'սպասէին :

“(-)Թրամ եւ Տավլօք զօրապետ-
ներուն իրարու հետ հաղորդակցութիւն-
ները խիստ դժուար եւ ժամանակ մը խա-
խանուած էին Տավլօք զօրապետը օղնա-
կան զօրք կը խնդրէր Քալիբօրէն օջոք
եւ պաշար խրթ լերէր իրեն, բայց չէին
կրցեր Ելուստպօք բերդէն անցին անցին :

«Քամերորի մէջ՝ ուր Սկիսն զըն-
դապետը կը հրամայէր, կատարեալ հան-
գաթոս թիւն տիրած էր եւ ամեն օր օգ-
նական զօրքեր կը հասնէին հոն Լուքնու-
մէ բերդին վրայ քաշելու համար :

“ Հոկտ. 5/17 ին՝ խուճբ մըն զօրք
 խրկվերէր Պիթուր՝ Վանա Սահպի
 առջե նստած քաղաքը : Ապստամբները
 100 մարդ իրոնցոնեւով վանայիցան
 անկէ, եւ անդիկացիք քաղաքը կործա-
 նելէ հունւ հոկտ. 8/20 ին Վալլերօր
 գարձան :

“Արթուր հիմա՝ երկու գունդ հըն-
գին զոր սպասաւորեղով՝ անդղեացցոյ
քաղաքական գործակալն իր երկու որդւո-
ցը հետ սպանեցին եւ քաղաքը կողոպ-
տեցին :

«Մերմէջ մէջ հոկա: 12/21ին ա-
պրտամբները սաստիկ ջարդէլ տեսելով
անդղկացնենքին բերդը փական: Եւ
յիւր թիւն որ ըլլալով ձիւցան զանոնք բեր-
դէն դուրս հանել, եւ օղնական զօրաց
կ'սպասեն:

Մալժախի ապստամբներն ալ Տարի
մօտ ջարդ մը կերան անդղեացոց Աթիւ-
րըմ զօրապետէն :

“Տիկուրի մէջ սպասող հնդկի զօ-
րաց զօնըը ապստամբելով՝ անդդեացի
պաշտօնակալ մը եւ ուրիշ քաղաքական
գործակալ մը սպաննեցին :

«Ամօպայինախազհուծեան եւ մա-
նաւանդ Արահայտի մէջ դաւադրու-
թիւն մը յայնաբովեցաւ ձիււոր զօրաց
մէջ, որոնք զինաբանը բռնկեցնելով՝ թն-
դանօթներուն պիտի տիրէին, Աւրոպա-
ցիները ջարդէին եւ քաղաքը պիտի կողոպ-
տէին : Այս դաւադրութեան առաջ-
նորդները մահուամբ պատժուեցան :

Ապրիլի 10/22 թվականի հետևյալ ժամանակահատվածում զբաղված պաշտոնական նամակ մեր հետևյալ լուրերը կուտայ:

“ՏԷՆՆԻ Թաղաւորը յանձնարարաւ
կան ժողովին մը մէջ պիտի դատվի: Ա-
րեւոր Թուրքիոյ զանրվեցան պալատին
մէջ ՏԷՆՆԻ առնրվիւնն ետեւ:

“Թագաւորին միւս երկու որդիքն
այ մահուան դատապարտմեցան :

«Առաւելորի անգղիական զօրքերը
Քամւորի վրայ կերթան :

«Պօմպայի, Մաարասի, Սկնտի եւ
Սիգամի երկիրները հանգարտ են :»

ՏէՆՀԻՆ գրված նամակները կը
ապրովնէ թէ թաղաւորը ընդունած ու

բաժնույր տարյլած ժամանակը քանի՞մը ան-
գամ ըսերէ թէ՛ Պէս ոչ թագաւոր եմ,
եւ ոչ մահմէտական. խոզի մէս ալ կու-
տեմ), բայց այս ուրացութիւնը չպիտի
կրնայ զանիկա ազատել. վասն զի իր հը-
րամանովը կամ թոյլտուութեամբը կա-
տարված անգթութիւնները քանի որ կի-
մացվին՝ անգործացոյց բարկութիւնը եւս
աւաւելի կը զրգռի իրեն դէմ:

Թագու լրագրին մէջ հրատարակված
նամակ մը՝ Տէհհի առնըկէին ետքը անգ-
ղիացոց ձեռքն ինկած հարստութիւն-
ներուն մօտ հետեւեալ խօսքերը կրէ :

«Ձեռք կրնար նկարագրել ՖԷԼՆԻ
մէջ զանրված հարատու թիւաները :
Քաշմիրի ոսկեճամուկ շաւրը, ոսկի ժա-
մացոյցները, զանազան տեսակ ոսկեզէն
գորգերը չնչին բաներու պէս զենուորնե-
րուն ձեռքը կը պարտին : Ընդդէմ մէջ
100 լիրայի ծախված շաւրը 4 ոսուկիի
կը ծախվին հոս : Ար կարծովն որ անդ-
ղեացի հրացանակիր ձիաւորներու ամեն
մէկը դնէ 1000 լիրայոյ՝ պիտի դառ-
նայ Ընդդէմ : »

ՏԵԼՆԻԿԵ ՌԵՎԵԼԱՊԵՐԻՆ գրված ու
ընչ նամակի վր մէջ ալ լուր արված է
Թէ ՏԵԼՆԻԿ անըրկւծ Ժամանակը ապս-
տամբները շատ ողբելից ըմպելիք ղկտմամբ
Թողնցեր են տուններուն մէջ, եւ բազ-
մաթիւ անգիտացիք տունները քտած Ժա-

մանահինն այն ըմպելիքները խմելով ու
դինոմիտայով, տուններուն մէջ պահուե-
լաւ ապստամբները զանոնք ջարդեր են :
Եւս պատճառաւ որ, իբրեւ թշուառ
Թաիլցիք, առջեւ բերանը շատ մարդ կոր-
սննդուցինք : ,

ՄԷՐԵՆԻ-ԲՈՒՆ Լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Հնդկաստանի անդրդեհական կառավարութիւնը բանինմը լեզուի 50000 րարութիւնն մը հրատարակելով՝ 50000 ռուբլի խոստացաւ Պէլժուրի ազատամբումեան առաջնորդ անուանի Նանասահիպը բռնողին :

Արդէն հստակ Սահակ եղբորորդին
ձեռք անցած՝ Թաննահի մէջ բնակարկ-
ված է։ Այլ յուսացիկ, կրտսէ յիշեալ լու-
սիւրը, որ հօրեղբայրն աւ. քիչ ժամանա-
կէն հոն բնակելու կերթայ։

Մերեկ-Քրօնէլ լրացիր կը ծանուցանէ, թէ Լնդոնի կառավարութիւնը նորէն 14000 զօրք կը խրկէ Հնդկաստան: Առկիւն եւ թուռի զինարաններուն մէջ ալ ամբաւ զէնք եւ պատերազմական մթերք կը պարարտագին Հնդկաստան իրիւրէր կը համար: Լոյս չափ շատ գործ կայ, որ արդէն զանրվածներէն զատ հաղարաւոր նոր զօրծաւորներ տանըլեցան յիշեալ զինարաններուն մէջ աշխատելու:

Անդրիոյ Ս. Թադուհին՝ Հնդկաս-
տանի մէջ պատերազմող զօրաց հրամանա-
ները վարձատրելու համար՝ Բաղանիոյ
կարգին զանազան պատուանշանները եւ մէկ
քանիին ալ ազնուականութեան աստիճան
շնորհեց :

Անգղիայէն կիրակի օրը եկած հե-
ռադրական լուր մը կը ծանուցանէ, թէ
նոյեմբ. 21ին Անգղիոյ խորհրդարանը
քայքայելէ: Թագուհին աստեախօսաւ
Թեանը մէջ ըսլած է թէ խորհրդարա-
նին ասանկ սովորական ժամանակէն ա-
ռաջ քայքայելուն պատճառը՝ Անգղիոյ պան-
քային ձեռք տռած արաքայի կարգի մի-
ջոցներուն հաւանութիւն տալ է: Հընդ-
կատանի դործերուն վրայօք ալ յաջող
կերպով խօսլած է: Աւրոպական տէրու-
թեանց համար ըսլած է թէ կատարեալ
խաղաղութեան մէջ են եւ այս խա-
ղաղութիւնն աւրըվելու նշան մը չի տես-
նըվիր ամենեւին: Թագաւորական տես-
նախօտութիւնը կը ծանուցանէ նաեւ թէ
Պարսկաստանի հետ եղած զաշնադրու-
թիւնը ձշղիւ կը կատարվի, եւ Շահին
գործերը Հերաթէին ու անոր շրջակայ եր-
կիրներէն քաշված են:

Թագաւոր լրագիրը կը հաստատէ թէ կա-
ւաժարուի իւնը իւր հղարանին պիտի ա-
ւաճարիկ որ հեղհատանի կառավարու-

Թիւնը վաճառեցին Եւ ընկերութեանը
ձեռքէն առնրվին :

Ի տնորայէն լուր կուտան թէ Անգ-
 ղիոյ կառավարութիւնը հրաժարն խրկել է
 Այլընս ծովագետին ար քանի մը պա-
 տերազմակէտն նաւ խրկէ Եւրոպէի օւղն-
 պահանջելու ուր Սաէրնայի ճէշ բուստարկ-
 եաւ երկու անգղիացիներն ազատու թող
 տրվին բայց Աւստրիոյ կառավարութիւնը
 միշտըզուրթիւն ընելով լորտ Բալմիլթըն
 վերջիշեալ հրամանին գործադրութիւնը
 դադրեցուցեր է :

Իսլանտացիներ Սթեն-Բոն լրագրին
գրված նամակը կը ծանուցանէ թէ Պէ-
ֆասթի մէջ նոր խռովութիւններ ելեր
են :

անհա սնունդ բողբոսական քարոզել-
 չը մտքաստան դուրսի ասնգուղզին վրայ
 կանդնած նորէն քարոզ առեքէ հրա-
 պարակաւ : Ըսկից նորէն գրգռութիւն
 ծագելով ժողովրդեան մէջ, երկու կողմ
 բաժնրկած քաղաքին դանազան թաղե-
 լուն մէջ ծեծկըլկըր են աղեւտիկաորունաք
 նետելով իրարու : Քարեբաղաբար տես-
 չութեան զննուորներու խումբ մը վրայ
 հասնելով ծեծկրկորները ցուեռէ :

Անդրեյ մէջ զրամական նեղու-
թիւնը քիչ մը թիկեցած կերուի, լայց
մնանկով թիւններն ալ պահպան չեն :

Արուեստագործ քարաքեներուն վե-
ճաիր շատ գեշ կը պատմեմք: Տերպի-
շայրի մէջ գրեթէ բոլոր մետաքսի գոր-
ծարանները գոցվելով՝ չազարաւոր այլ
եւ կ'են առանց դործի մնացած են յեալին
խղճութեան մէջ:

Ուրիշ արուեստագործ քաղաք-
ներուն մէկ քանիին մէջ ալ գործերու
դադարման պատճառաւ խռովութիւններ
ծագեցան։ Ս'անաւանդ՝ Վոթհինկամբ
մէջ բազմաթիւ գործուոր պարպմնա-
ւով, նոյնմբ 5/17ին ծանր անկարգու-
թիւններ եղան։ Խանութները զոյգեր
էին գիշերը։ Բազմաթիւ գործաւարաց
խումբ մը՝ որ նոյն օրը ճամբովքեր էին՝ պա-
տուհաններուն ազակիները կտրտեցին։
Եւս խռովութեան միջոցին գողերն ալ
յարմար ժամանակ գտնելով՝ ակնագոր-
ծաց խանութները մօտէն ու կողոպտեցին։

1. սնտրայէն նոյեմբեր 12/24 թուով
լուր կուտան, թէ ստալիւ առատանաւ
սկսեմ է եւ Պանդային սնտուկները օրէ
օր կը լրեցվին :

Պատգիտոյ մէջ նեղութիւնը այնչափ զգալի է: Պատեալն իր դրամագեղը (ըստ Բոնիթո) հարիւրլին 7 ի իջեցուց մեկ ամիս պայմանաժամունեցող փոխանակագիրն: Բուն համար, հարիւրլին 8 ի իջեցուց երկու

Կ. ՊՕԼԻՍ . ՉԻՆԻԼԻ ԽԱՆ